YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

17 päivänä helmikuuta 2000 *

Asiassa T-183/97,

Carla Micheli, Andrea Peirano, Carlo Nike Bianchi ja Marinella Abbate, jotka ovat tutkijoita Ente per le nuove tecnologie, l'energia e l'ambiente (ENEA; uuden teknologian, energian ja ympäristön tutkimuskeskus) -nimisessä Italian oikeuden mukaan perustetussa julkisyhteisössä, jonka kotipaikka on Rooma, edustajinaan asianajajat W. Viscardini Donà, M. Paolin ja S. Donà, Padova, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto E. Arendt, 39 rue Mathias Hardt,

kantajina,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies E. de March, jota avustaa asianajaja A. Dal Ferro, Vicenza, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

jossa kantaja vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa komission päätöksen, jolla on vahvistettu yhteisön myöntämää rahoitusta varten hyväksyttyjen hankkeiden luettelo erityisen tutkimusta, teknologista kehitystä ja kokeita meritutkimuksen ja meriteknologian alalla koskevan ohjelman (1994—1998) yhteydessä, siltä osin kuin Carla Michelin koordinoimaa Posible-nimistä hanketta ei ole otettu luetteloon; päätös annettiin tiedoksi 26.3.1997 päivätyllä komission kirjeellä, joka vastaanotettiin faksilla 17.4.1997 ja postitse 20.5.1997,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. M. Moura Ramos sekä tuomarit V. Tiili ja P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 9.9.1999 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Oikeussäännöt ja kanteen perustana olevat tosiseikat

1 Neuvosto on 23.11.1994 tekemällään päätöksellä 94/804/EY vahvistanut kaudeksi 1994—1998 tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä meritieteiden ja -teknologian alalla koskevan erityisohjelman, josta käytetään myös nimitystä MAST III (EYVL L 334, s. 59). Tämä erityisohjelma sijoittuu tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä (TTK) koskevista hankkeista kaudeksi 1994—1998 laadittuun Euroopan yhteisön neljänteen puiteohjelmaan, joka on vahvistettu Euroopan parlamentin ja neuvoston 26.4.1994 tekemällä päätöksellä N:o 1110/94/EY (EYVL L 126, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston 25.3.1996 tekemällä päätöksellä N:o 616/96/EY (EYVL L 86, s. 69) uusien jäsenmaiden Euroopan unioniin liittymisen vuoksi. Päätöksen 94/804/EY liitteen III mukaan ohjelma toteutetaan välillisin toimin, joilla yhteisö antaa rahoitustukea kolmansien osapuolten ehdottamiin ja toteuttamiin TTK-toimiin.

2 Päätöksen 94/804/EY 2 artiklassa vahvistetaan kauden 1994—1998 erityisohjelman täytäntöönpanoon "tarvittavat arvioidut varat" 228 miljoonaksi ecuksi. Tämä määrä on korotettu 243 miljoonaksi ecuksi päätöksellä N:o 616/96/EY. Päätöksen 94/804/EY liitteessä II esitetään tämän määrän "alustava jakautuminen" neljän tutkimusalan kesken. Tutkimusala A koskee meritieteitä, tutkimusala B strategista merentutkimusta, tutkimusala C meriteknologiaa ja tutkimusala D tukitoimia.

3 Päätöksen 94/804/EY 4—6 artiklan mukaan Euroopan yhteisöjen komissio vastaa MAST III -ohjelman täytäntöönpanosta budjettivallan käyttäjän kutakin tilivuotta varten vahvistamien määrärahojen rajoissa. Päätöksen 94/804/EY 5 artiklan nojalla komissio laati vuonna 1994 työohjelman päätöksen liitteessä I määriteltyjen tavoitteiden ja liitteessä II esitetyn määrärahojen alustavan jakautuman mukaisesti. Tässä ohjelmassa esitettiin yksityiskohtaisesti muun muassa tieteelliset ja teknologiset tavoitteet sekä tehtävät tutkimustyöt, kuten myös toteuttamisaikataulu. Sen mukaan ensimmäinen ehdotuspyyntö julkaistaisiin vuosiksi 1995 ja 1996 ja toinen ehdotuspyyntö vuosiksi 1997 ja 1998. Myöhemmin on julkaistu kolmas ehdotuspyyntö, joka koskee merten ja valtamerten operatiivista ennustamista (EYVL 1997, C 183, s. 26).

4 MAST III -ohjelmaan liittyvän toisen ehdotuspyynnön johdosta tehtiin 214 hanke-ehdotusta. Niiden joukossa on tutkimusalaa A (meritieteet) koskeva ehdotus "Stability and recovery of W. Mediterranean Posidonia oceanica beds: a large scale assessment", josta käytetään myös nimitystä Posible ja jonka on tehnyt Ente per le nuove tecnologie, l'energia e l'ambiente (ENEA; uuden teknologian, energian ja ympäristön tutkimuskeskus) koordinointiorganisaationa ja johon on osallistunut kolme muuta eurooppalaista organisaatiota.

5 Kahdessa asiakirjassa, joita kutsutaan nimillä *sininen esite* ja *valkoinen kirja*, esitetään yhteenveto yhteisön tutkimus- ja kehitysohjelmien yhteydessä esitettyjen hanke-ehdotusten käsittelystä ja arviointimenettelystä, ja valkoinen esite on lähetetty osallistujien tiedoksi.

6 Ehdotusten arviointimenettely on säännelty seuraavalla tavalla. Päätöksen 94/804/EY 7 artiklan mukaan hanke-ehdotusten arviointi — kun kysymys on hankkeista, joiden yhteisöltä saatavan rahoituksen arvioitu määrä on 0,35 miljoonaa ecua tai suurempi taikka joihin osallistuu oikeushenkilöitä kolmansista maista tai kansainvälisiä järjestöjä — ja kaikki tarvittaviksi arvioitujen varojen alustavan jakautuman tarkistukset on tehtävä saman päätöksen 6 artiklassa

tarkoitetussa ohjelmakomitean käsittelyssä. Edellä mainituista *valkoisesta kirjasta* ja *sinisestä esitteestä* ilmenee, että hanke-ehdotusten valintamenettely sisältää käytännössä kaksi päävaihetta. Ensimmäisessä päävaiheessa riippumattomat asiantuntijat tutkivat jokaisen ehdotuksen menettelyssä, jossa on kaksi välivaihetta. Ehdotukset jaetaan sen jälkeen komissiossa neljään ryhmään ulkopuolisten arvioitsijoiden niille antamien pistemäärien perusteella. Toisessa päävaiheessa komissiossa suoritetaan tähän nelijakoon perustuva valinta ja laaditaan esitys hankkeista, joille voidaan myöntää yhteisön rahoitusta. Esityksestä pyydetään sitten lausunto päätöksen 94/804/EY 6 artiklassa perustetulta jäsenvaltioiden edustajista muodostetulta ohjelmakomitealta, jossa on puheenjohtajana komission edustaja (jäljempänä MAST-komitea). Lopuksi komissio vahvistaa rahoitettavien hankkeiden luettelon, mikäli se on komitean lausunnon mukainen.

7 Ensimmäisen päävaiheen osalta *valkoisessa kirjassa* ja *sinisessä esitteessä* täsmennetään, että riippumattomien arvioitsijoiden suorittama hanke-ehdotusten tutkiminen jakautuu kahteen välivaiheeseen. Ensimmäisessä välivaiheessa jokaisen hanke-ehdotuksen tutkii asiantuntijaryhmä, jonka tehtävänä on arvioida ehdotuksen tieteelliset ja tekniset ansiot. Tässä välivaiheessa karsitaan jatkosta ehdotukset, jotka ovat saaneet vähemmän kuin 70 pistettä. Toisessa välivaiheessa ehdotukseen liittyvät strategiset, taloudelliset ja poliittiset näkökohdat arvioidaan laajennetussa asiantuntijaryhmässä, jossa on tiedepolitiikan, teollisuuden ja johtamisen erityistuntijoita tai ehdotukseen liittyvien taloudellisten, yhteiskunnallisten tai ympäristönäkökohtien asiantuntijoita. Kummankin välivaiheen alussa kukin asiantuntija arvioi kaikki ehdotukset erikseen, minkä jälkeen asiantuntijaryhmä keskustelee sopiakseen yhteisen arvionsa sisällöstä. Kummankin välivaiheen päätteeksi arvioitsijat laativat tutkimastaan hanke-ehdotuksesta arviointiraportin eli yhteislausunnon (rapport de consensus).

8 Posible-ehdotusta koskevasta yhteislausunnosta ilmenee, että ehdotukselle annettiin ensimmäisessä välivaiheessa 73 pistettä ja toisessa välivaiheessa 26 pistettä eli yhteensä 99 pistettä. Mainittakoon, että eräs toinen hanke-ehdotus nimeltään "The Arctic Ocean System in the Global Environment" (AOSGE) sai ensimmäisen välivaiheen arvioinnissa vain 63 pistettä, eikä 20.11.1996 alle-

kirjoitetussa yhteislausunnossa sen vuoksi puollettu sen ottamista arviointimenettelyn toiseen välivaiheeseen.

9 On kuitenkin kiistatonta, että komissiolle jätetyistä 214 hanke-ehdotuksesta 18 ehdotuksen tieteelliset ja tekniset ansiot on arviointimenettelyn ensimmäisessä välivaiheessa arvioitu kahdesti, eri kerroilla eri asiantuntijoiden toimesta, *siniseen esitteeseen* sisältyvän määräyksen nojalla, jonka mukaan sen varmistamiseksi, että arviointi tapahtuu säännöksiä noudattaen ja asianmukaisissa olosuhteissa, komissio voi pyytää, että toinen asiantuntijaryhmä arvioi uudelleen viidestä kymmeneen prosenttia ehdotuksista. Jos toisen arvioinnin tuloksissa ilmenee huomattavia eroja ensimmäiseen arviointiin nähden, voidaan suorittaa kolmas arviointi. Komission mukaan se on tässä tapauksessa ennen hanke-ehdotusten arvioinnin aloittamista valinnut kahteen kertaan arvioitavat ehdotukset poimimalla joka viidennentoista ehdotuksen kaikista ehdotuksista laaditusta aakkosellisesta luettelosta. Välitoimimenettelyn suullisessa käsittelyssä komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin kysymykseen vastatessaan täsmentänyt, että kaksi hanke-ehdotusta, joista AOSGE oli toinen, arvioitiin tämän lisäksi kahteen kertaan niiden laajuuden ja monimutkaisuuden vuoksi.

10 Tässä tapauksessa AOSGE-ehdotuksen tarkastusarvioinnin suorittanut asiantuntijaryhmä antoi sille 14.11.1996 allekirjoitetussa yhteislausunnossaan 82 pistettä ensimmäisen välivaiheen osalta ja puolsi sen mukaan ottamista toiseen välivaiheeseen.

11 Edellä mainittujen AOSGE-ehdotusta koskevien, 14.11.1996 ja 20.11.1996 annetuissa yhteislausunnoissa esitettyjen arviointien merkittävän keskinäisen eroavuuden johdosta komissiossa päätettiin, että tämän ehdotuksen arvioinnin ensimmäinen välivaihe suoritetaan kolmannen kerran. Kolmas arviointi annettiin sen asiantuntijaryhmän tehtäväksi, jolle kuului AOSGE-ehdotuksen strategisten, taloudellisten ja poliittisten näkökohtien arviointi arviointimenettelyn toisessa välivaiheessa. Asiakirja-aineiston mukaan tämä asiantuntijaryhmä on suorittanut kolmannen arvioinnin tutkimalla molemmat AOSGE-ehdotuksesta alun perin

annetut yhteislausunnot. Ryhmä vahvisti ensimmäisen välivaiheen osalta pistemääräksi kahdessa ensimmäisessä raportissa annettujen pistemäärien keskiarvon ja antoi AOSGE-ehdotukselle 23 pistettä toisen välivaiheen osalta. AOSGE-ehdotus sai siten 73 pistettä ensimmäisen välivaiheen osalta ja yhteensä 96 pistettä arviointimenettelyn ensimmäisessä päävaiheessa.

12 Arviointimenettelyn toisessa päävaiheessa komissiossa on valittu rahoitettavat hanke-ehdotukset ja laadittu pääluettelon ja varaluettelon sisältävä päätösesitys. Ehdotusten valinta ja kummankin luettelon sisältö perustuivat riippumattomien asiantuntijoiden hankkeille ensimmäisen välivaiheen lopuksi antamiin pistemääriin. Tältä osin ainoa poikkeus koski AOSGE-ehdotusta, joka sijoitettiin varaluetteloon ennen eräitä saman tutkimusalan muita ehdotuksia huolimatta niiden saamista suuremmista pistemääristä, koska AOSGE-ehdotus oli strategisesti merkittävä tutkimusalalla, jolla ei ollut rahoitettu ainoatakaan muuta ehdotusta.

13 MAST-komitea hyväksyi pääluettelon komissiossa laaditun esityksen mukaisesti. Oikeudenkäyntiaineistosta ilmenee, että varaluettelo puolestaan hyväksyttiin sen jälkeen, kun alkuperäisestä esityksestä oli komissiossa poistettu viisi viimeistä tutkimusalan A hanke-ehdotusta (muun muassa Posible-ehdotus) ja siihen oli lisätty yksi tutkimusalaan C kuuluva ehdotus, koska komitea oli vaatinut varaluetteloon otettavien hankkeiden tasapainottamista paremmin MAST III -ohjelman eri päätutkimusalojen A, B, C ja D kesken.

14 Komissio vahvisti tämän jälkeen päätöksellään luettelon hanke-ehdotuksista, jotka voisivat saada yhteisön varoista avustusta TTK:ta merentutkimuksen ja meritekniikan alalla (1994—1998) koskevan erityisohjelman perusteella (jäljempänä riidanalainen päätös). Näistä ehdotuksista 58 on merkitty yhteisön varoista maksettavaan avustukseen oikeutettujen ehdotusten pääluetteloon ja loput 15 on merkitty varaluetteloon.

15 Riidanalaisen päätöksen 2 artiklan mukaan varaluetteloon merkittyjä hankkeita varten voitiin myöntää avustusta yhteisön varoista siinä määrin kuin määrärahaa mahdollisesti on jäljellä pääluetteloissa olevia hankkeita varten varattujen maksusitoumusmäärärahojen tultua loppuun käytetyiksi, etenkin, jos luetteloon otetusta hankkeesta luovutaan, jos sopimusneuvotteluissa päädytään päätöksessä mainittua pienempään avustusmäärään, jos sopimusosapuolet eivät täytä velvoitteitaan, jos budjettivallan käyttäjä osoittaa tarkoitukseen lisämäärärahaa tai jos määrärahoja kohdennetaan uudelleen budjettiluokan sisällä. Varaluetteloa käytetään siinä vahvistetun etusijajärjestyksen tietyn ohjelman tavoitteiden mukaisesti ottaen huomioon myös sopimusneuvottelujen edistyminen ja käyttöön saadut määrärahat.

16 Michelille osoitetussa 26.3.1997 päivätyssä ja 20.5.1997 saapuneessa kirjeessä tieteestä, tutkimuksesta ja kehityksestä vastaavaan pääosasto XII:een kuuluvan, TTK-toimintaa merentutkimuksen ja meriteknologian alalla käsittelevän linja D:n johtaja ilmoitti ENEA:lle, että Posible-hanke oli riippumattomien asiantuntijoiden arvioinnin ja MAST-komitean kannanoton perusteella jätetty kokonaan ilman tähän ohjelmaan perustuvaa taloudellista avustusta. Komissio selitti, että sen oli ollut pakko valita rahoitettavaksi hyvin pieni määrä hankeehdotuksia käytettävissä olevien määrärahojen rajallisuuden vuoksi.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

17 C. Micheli, A. Peirano, C. N. Bianchi ja M. Abbate, jotka kaikki ovat ENEA:n tutkijoita, ovat nostaneet käsiteltävänä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 19.6.1997 toimittamallaan kannekirjelmällä.

18 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen samana päivänä toimitetussa erillisessä asiakirjassa kantajat ovat EY:n perustamissopimuksen 185 artiklan (josta on tullut EY 242 artikla) nojalla pyytäneet myös MAST III -ohjelman perusteella rahoitettavien hanke-ehdotusten pääluettelon ja varaluettelon vahvistamisesta tehdyn riidanalaisen päätöksen ja näin ollen Posible-ohjelman rahoittamatta jättämistä koskevan ratkaisun täytäntöönpanon lykkäystä. Toissijaisesti he ovat vaatineet riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä siltä osin kuin päätöksessä on vahvistettu varaluettelo. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti on 26.9.1997 antamallaan määräyksellä hylännyt välitoimihakemuksen.

19 Komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa 4.8.1997 kirjatussa erillisessä asiakirjassa vaatinut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan mukaisesti, että kanne jätetään tutkimatta. Kantajat ovat esittäneet kirjalliset huomautuksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa 6.10.1997 kirjatussa asiakirjassa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ensimmäinen jaosto on 13.1.1998 antamassaan määräyksessä päättänyt lykätä oikeudenkäyntiväitteen ratkaistavaksi pääasian yhteydessä ja kehottanut komissiota antamaan vastinekirjelmänsä.

20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (neljäs jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn. Asianosaisia on prosessinjohtotoimin pyydetty vastaamaan kirjallisesti eräisiin kysymyksiin ennen istuntoa.

21 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 9.9.1999 pidetyssä istunnossa.

22 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— tutkii kanteen

— kumoaa päätöksen, joka koskee yhteisön myöntämää rahoitusta varten MAST III -ohjelman yhteydessä hyväksyttyjä tai rahoittamiskelpoisiksi katsottuja hankkeita, ja tämän seurauksena kumoaa päätöksen Posible-ehdotuksen rahoittamatta jättämisestä

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

23 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta tai hylkää sen perusteettomana

— velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

Asianosaisten vaatimukset ja niiden perustelut

24 Vastaaja vaatii, että kanne on jätettävä tutkimatta, koska riidanalaista päätöstä ei ole osoitettu kantajille eikä päätös koske heitä suoraan. Komissio huomauttaa, että Posible-hankkeen esittäjänä ovat olleet koordinoijana toiminut ENEA sekä kolme muuta osanottajaa. Jos hanke-ehdotus olisi hyväksytty ja otettu pääluetteloon, komission maksaman rahoituksen vastaanottajina olisivat olleet nuo

organisaatiot. Päätöstä Posible-ehdotuksen jättämisestä yhteisön mahdollisesti myöntämän rahoituksen ulkopuolelle ei voida katsoa osoitetun suoraan kantajille heidän asemansa perusteella.

25 Vastaajan mielestä kantajat ovat olennaisilta osin täysin samassa asemassa kuin yrityksen työntekijä tai kuka tahansa yrityksen kanssa yhteistyösuhteessa oleva, joka väittää itsellään olevan kyseisen yrityksen intresseistä erillisen omakohtaisen intressin. Käsiteltävän kanteen tutkittavaksi ottaminen merkitsisi sen myöntämistä, että kun jokin organisaatio on tehnyt ehdotuksen, jolle pyritään saamaan yhteisön myöntämää rahoitusta, niin tämän rahoituksen epäämistä koskeva päätös koskisi suoraan kaikkia henkilöitä, jotka jollakin tavoin joko kuuluvat tuohon organisaatioon tai toimivat sen kanssa yhteistyössä.

26 Kantajat katsovat riidanalaisen päätöksen koskevan heitä suoraan ja erikseen, vaikkei sitä ole osoitettu heille. Posible-ehdotuksen on laatinut ja sitä on kehittänyt Carla Micheli yhteistyössä muiden italialaisten ja ulkomaalaisten tutkijoiden kanssa. Kaikki kantajat mainitaan ehdotuksessa nimenomaisesti ja nimeltä, ja jokaisen tämän ehdotuksen kehittämiseen osallistuneen tutkijan ansioilla ja työkokemuksella on välitön vaikutus hankkeen tieteellisen arvon arviointiin. Heillä on siten ehdotuksen toteuttamiseen liittyvä ENEA:n intresseistä erillinen intressi.

27 Kantajien mukaan he eivät ole samassa asemassa kuin yrityksen työntekijät, koska ENEA:han työsuhteessa olevilla tutkijoilla on suora ja välitön intressi siihen, että hankkeille, joihin he osallistuvat, myönnetään yhteisön rahoitusta. Rahoituksen saaminen heidän kehittämilleen hankkeille vaikuttaa suoraan heidän urakehitykseensä, tuottavuuspalkkioiden ja muiden etuuksien myöntämiseen sekä ammatillisen arvostuksen saavuttamiseen ja tiedeyhteisössä tunnetuksi tulemiseen.

28 Pääasian osalta kantajat vetoavat vaatimustensa tueksi neljään kanneperusteeseen. Ensinnäkin he katsovat, että komission noudattamassa menettelyssä on käytetty harkintavaltaa väärin ja loukattu syrjintäkiellon periaatetta, koska 96 pistettä saanut AOSGE-ehdotus on otettu varaluetteloon mutta Posible-ehdotus on jätetty sen ulkopuolelle siitä huolimatta, että se oli saanut asiantuntijoiden arvioinnissa suuremman pistemäärän (99 pistettä).

29 Toisessa kanneperusteessa he vetoavat perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiin ja menettelyn avoimuuden periaatteen loukkaamiseen. He katsovat, ettei komissio ole selittänyt syitä, joiden vuoksi AOSGE-ehdotus tutkittiin menettelyn ensimmäisen päävaiheen ensimmäisessä välivaiheessa uudelleen, ja että komission olisi pitänyt erikseen perustella tämän ehdotuksen ottaminen varaluetteloon.

30 Kolmannessa kanneperusteessa kantajat kiistävät sen, ettei varaluetteloon kuuluvien ehdotusten rahoittamiseen olisi käytettävissä määrärahoja, ja väittävät että komissio on siirtänyt määrärahoja tutkimusalalta A ohjelman muille tutkimusaloille. Heidän mukaansa asiassa on loukattu menettelyn avoimuuden periaatetta ja rikottu neuvoston päätöksen 94/804/EY 7 artiklaa, jonka mukaan kaikkiin tämän päätöksen liitteessä II esitettyjen varojen alustavaa jakautumista koskeviin muutoksiin on sovellettava saman päätöksen 6 artiklassa määrättyä asian käsittelyä toimeenpanokomiteassa.

31 Neljäntenä kanneperusteena on puolueettomuusperiaatteen ja riippumattomuusperiaatteen loukkaaminen, koska MAST-komiteaan oli hyväksytty kaksi jäsenvaltioiden edustajaa, jotka sen lisäksi toimivat tutkijoina tutkimuslaitoksissa, jotka ovat tehneet MAST III -ohjelmaan perustuvia hanke-ehdotuksia.

32 Vastaaja kiistää kantajien kanneperusteet perusteettomina ja vaatii kanteen hylkäämistä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Asiassa on syytä ensimmäiseksi rajata käsiteltävänä olevan kanteen kohdetta. Tältä osin on todettava, että kantajat riitauttavat ainoastaan menettelyn lopputuloksen Posible-ehdotuksen osalta sekä AOSGE-ehdotuksen heidän mielestään saaman erityiskohtelun. He eivät kyseenalaista arviointimenettelyä sellaisenaan eivätkä sen tuloksia muiden ehdotusten eivätkä varsinkaan pääluettelon laatimisen osalta. He eivät myöskään riitauta Posible-ehdotuksesta tehtyjä yhteislausuntoja eivätkä etenkään tämän hankkeen saamaa lopputulosta, 99 pistettä. Sen vuoksi on todettava, että käsiteltävänä olevassa kanteessa kantajat riitauttavat kanteen kohteena olevan päätöksen vain siltä osin kuin Posible-ehdotus on jätetty ottamatta varaluetteloon.

34 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että asiassa on ensimmäiseksi tutkittava, onko kantajilla oikeussuojan tarve, sillä jollei oikeussuojan tarvetta ole, asiassa ei ole tarpeen tutkia, koskeeko riidanalainen päätös EY:n perustamissopimuksen 173 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) tarkoitetuin tavoin kantajia suoraan ja erikseen.

35 Kantajat vetoavat kahdenlaisiin seikkoihin, joista heidän oikeussuojan tarpeensa tässä asiassa johtuu: Posible-ehdotuksen toteutumista koskeva intressi — joka perustuu siihen, että yhteisön myöntämä avustus on sen toteutumisen olennainen edellytys — sekä heidän tiedeyhteisössä nauttimaansa arvostusta koskeva intressi — joka perustuu siihen, että hanke olisi otettu varaluetteloon eli luetteloon hankkeista, joita yhteisö pitää taloudellisen tuen arvoisina.

36 Kantajien intressistä puolustaa tiedeyhteisössä nauttimaansa arvostusta on todettava, että rahoitettavat hanke-ehdotukset on valittu kaksivaiheisessa menettelyssä (ks. edellä 6 ja 7 kohta).

37 Ensimmäisen päävaiheen osalta *valkoisessa kirjassa* ja *sinisessä esitteessä* täsmennetään, että riippumattomat asiantuntijat arvioivat jokaisen ehdotuksen kahdessa välivaiheessa. Ensimmäisessä välivaiheessa, joka on karsiva, asiantuntijat arvioivat jokaisen ehdotuksen tieteelliset ja tekniset ansiot. Toisessa välivaiheessa laajennettu asiantuntijaryhmä arvioi ehdotukseen liittyvät strategiset, taloudelliset ja poliittiset näkökohdat.

38 Toisessa päävaiheessa komissiossa valitaan ehdotukset ja laaditaan rahoituskelpoisten ehdotusten luettelo, josta pyydetään MAST-komitean lausunto. Valinta tapahtuu muun muassa asiantuntijoiden ensimmäisessä välivaiheessa antamien pistemäärien perusteella. Valinnassa otetaan kuitenkin huomioon myös muita seikkoja, jotka liittyvät esimerkiksi määrärahojen jakautumiseen ohjelman eri tutkimusalojen kesken, TTK:ta koskevan ohjelman eri tavoitteiden keskinäiseen tasapainoon sekä päällekkäisyyksien välttämiseen. Nämä seikat mainitaan kaikille asianomaisille, myös kantajille toimitetun *valkoisen kirjan* sivulla 10.

39 Tästä seuraa, ettei rahoituskelpoisten ehdotusten valinta perustu yksinomaan niiden tieteelliseen merkitykseen liittyviin seikkoihin. Kun kysymyksessä on ehdotuspyyntö, joka liittyy toimielimen vahvistamaan ohjelmaan, jolla pyritään toteuttamaan yhteisön konkreettisia etuja eikä saavuttamaan akateemista palkintoa, on sitä paitsi selvää, ettei asiassa ole kysymys ehdotuksen tehneiden henkilöiden tieteellisistä ansioista, koska ehdotusten valinnassa on välttämättä otettava huomioon niiden tieteellisen tason ohella niiden vastaavuus ohjelman tavoitteiden kanssa.

40 Tässä tapauksessa on sen vuoksi katsottava, ettei kantajilla ole oikeussuojan tarvetta puolustaakseen arvostustaan tiedeyhteisössä, koska heidän henkilökohtaisia tieteellisiä kykyjään ei ole otettu rahoituskelpoisten hankkeiden valintamenettelyssä huomioon välittömästi eikä välillisesti jätettäessä heidän ehdotuksensa pois varaluettelosta (ks. edellä 13 kohta). Lisäksi voidaan huo-

mauttaa vielä, että Posible-ehdotus arvioitiin ehdotusten tieteellisiä ja teknisiä ominaisuuksia koskevassa ensimmäisen päävaiheen ensimmäisessä välivaiheessa myönteisesti, koska sen pistemäärä ylitti seuraavaan vaiheeseen pääsemiseksi vaaditun rajan. Posible-ehdotuksen tieteellistä merkitystä ei siten kyseenalaistettu tämän vuoksi.

41 Posible-ehdotuksen toteuttamiseen liittyvän intressin osalta on syytä muistuttaa, että kantajat riitauttavat ensimmäisessä kanneperusteessaan riidanalaisen päätöksen pätevyyden siltä osin kuin Posible-ehdotus on jätetty ilman rahoitusta. He riitauttavat myös AOSGE-ehdotuksen saaman etuoikeuskohtelun, joka perustuisi siihen, että ehdotus oli otettu tähän luetteloon siitä huolimatta, että sen saama pistemäärä oli Posible-ehdotuksen saamaa pistemäärää alempi.

42 Tästä seuraa, että asiassa on aluksi selvitettävä, olisiko Posible-ehdotuksen ottaminen varaluetteloon mahdollistanut sen rahoittamisen MAST III -ohjelman puitteissa ja siten sen toteuttamisen.

43 Tältä osin on syytä korostaa, että vaikka kantajat eivät voineet kannetta nostaessaan tietää sitä, komission ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämään kysymykseen vastatessaan antamista tiedoista ilmenee, että kaikki toisen ehdotuspyynnön perusteella vahvistettuun pääluetteloon sisältyneet hankkeet on rahoitettu ja ettei yhdenkään varaluettelossa olevan hankkeen rahoittaminen ollut ajateltavissa. Varaluetteloon otettuja hankkeita oli nimittäin jo lähtökohtaisesti tarkoitus rahoittaa vain siinä tapauksessa, etteivät kaikki pääluetteloon otetut hankkeet toteutuisi ja että toisen ehdotuspyynnön perusteella myönnettyjä määrärahoja siten vapautuisi (ks. edellä 15 kohta).

44 Tästä seuraa, että kantajien ensimmäisen kanneperusteen tueksi esitetty Posible-ehdotuksen toteutumiseen liittyvä väite on asiaan vaikuttamaton, sillä vaikka

kantajien väitteet hyväksyttäisiin ja vaikka Posible-ehdotus siten otettaisiin varaluetteloon vieläpä etusijajärjestyksessä ennen AOSGE-ehdotusta, toiseen ehdotuspyyntöön liittyvät määrärahat oli joka tapauksessa käytetty loppuun. Kantajilla ei sen vuoksi enää ole oikeudellista tarvetta vaatia riidanalaisen päätöksen kumoamista siltä osin kuin tämä hanke on jätetty rahoittamatta, koska mahdollisuutta rahoituksen saamiseen Posible-ehdotukselle ei enää ole.

45 Koska kantajat ovat kuitenkin vedonneet siihen, että varaluettelon rahoittamiseen toisen ehdotuspyynnön perusteella käytettävissä olleiden määrärahojen loppuminen johtuu asiaa koskevien oikeussääntöjen rikkomisesta, asiassa on jatkettava kantajien oikeussuojan tarpeen tutkimista.

46 On totta, ettei toisen ehdotuspyynnön perusteella yhteisön varoin rahoitettaviksi hyväksyttyjen ehdotusten toteuttamiseen ole kulutettu kaikkia MAST III -ohjelman määrärahoja ja että komissio on tämän ehdotuspyynnön jälkeen julkaissut kolmannen ehdotuspyynnön (ks. edellä 3 kohta). Jos oletetaan, että Posible-ehdotus olisi kantajien väittämin tavoin tullut hyväksyä merkittäväksi varaluetteloon, kantajat voivat edellä esitetystä syystä katsoa olevansa oikeussuojan tarpeessa, edellyttäen että käytettävissä on riittävästi määrärahoja ensimmäisen ja toisen ehdotuspyynnön perusteella osoitettujen määrärahojen jälkeen.

47 Sen vuoksi on selvitettävä, onko toiseen ehdotuspyyntöön liittyvän varaluettelon rahoittamiseen käytettävissä olevien määrärahojen puuttuminen (pääluetteloon otettujen ehdotusten toteuttamisen jälkeen) johtunut siitä, että komissio olisi rikkonut asiaa koskevia oikeussääntöjä.

48 Tältä osin kantajat vetoavat kolmannessa kanneperusteessaan pääasiassa siihen, että komissio on lainvastaisesti poistanut toisen ehdotuspyynnön perusteella

tehtyjen hyväksyttävien ehdotusten rahoittamiseen käytettävissä olleet määrärahat ja osoittanut ne kolmannen ehdotuspyynnön perusteella esitettyihin hankkeisiin, vaikkei kolmatta ehdotuspyyntöä olisi pitänyt julkaista.

49 He vetoavat tältä osin MAST III -ohjelman vahvistamisesta tehdyn päätöksen 94/804/EY 7 artiklan rikkomiseen. Tämän määräyksen mukaan kaikkiin tämän päätöksen liitteessä II esitettyjen varojen alustavaa jakautumista koskeviin muutoksiin on sovellettava saman päätöksen 6 artiklassa määrättyä asian käsittelyä toimeenpanokomiteassa. Lisäksi he riitauttavat kolmannen ehdotuspyynnön pätevyyden ja siten myös käytettävissä olleiden määrärahojen käytön siihen.

50 Myöskään kantajien tältä osin esittämiä perusteluja ei voida hyväksyä. On riittävää todeta, että komission päätökset, joista toiseen ehdotuspyyntöön liittyvän varaluettelon rahoittamiseen tarvittavien määrärahojen puuttuminen johtuu, ja etenkin päätös kolmannen ehdotuspyyntömenettelyn aloittamisesta (ks. edellä 3 kohta) ovat oikeudellisesti perusteltuja.

51 Kolmas ehdotuspyyntö nimittäin koski merten ja valtamerten operatiivista ennustamista, joka oli työohjelmassa määritelty ensisijaiseksi alueeksi. Tällä alueella ei nimittäin ollut vielä riittävästi ehdotuksia, jotka olisivat saaneet rahoitusta kahden ensimmäisen ehdotuspyynnön perusteella. Toisaalta on syytä mainita, että komissio päätti toteuttaa kolmannen ehdotuspyynnön MAST-komitean pyynnöstä noudattaen täsmälleen samaa menettelyä, jota varojen alustavan jakautumisen muuttaminen edellyttää.

52 Koska kolmas ehdotuspyyntö liittyi siten työohjelman ensisijaisiin tavoitteisiin ja sen hyväksymisestä oli päätetty asianmukaista menettelyä noudattaen, on kat-

sottava, että siihen perustuva määrärahojen osoittaminen on tapahtunut asiaa koskevien oikeussääntöjen mukaisesti ja ettei siitä vastaavasti johtuvaan varojen puuttumiseen toiseen ehdotuspyyntöön liittyvän varaluettelon rahoittamiseksi liity oikeudellista virhettä.

53 Kantajien intressistä, joka liittyy Posible-ehdotuksen toteutumiseen, on todettava, että kun toiseen ehdotuspyyntöön liittyvän varaluettelon rahoittamiseksi ei enää ole käytettävissä määrärahoja ja kun tämä määrärahojen puuttuminen ei johdu asiaa koskevien oikeussääntöjen rikkomisesta, asiassa on sen vuoksi päädyttävä siihen, ettei kantajilla ole enää oikeudellista tarvetta saada riidanalaista päätöstä kumotuksi siltä osin kuin mainittu ehdotus on siinä jätetty ottamatta varaluetteloon.

54 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ole tarpeen lausua asianosaisten esittämistä muista perusteista, vaan lausunnon antaminen kanteesta raukeaa, koska kantajilla ei ole oikeudellista tarvetta ajaa kannetta riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi.

Oikeudenkäyntikulut

55 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 6 kohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määrää oikeudenkäyntikuluista harkintansa mukaan, jos lausunnon antaminen asiassa raukeaa. Tässä tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo asiassa esille tulleiden seikkojen perusteella oikeaksi määrätä, että kumpikin asianosainen vastaa omista kuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Lausunnon antaminen kanteesta raukeaa.**

2) **Kumpikin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Moura Ramos Tiili Mengozzi

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä helmikuuta 2000.

H. Jung V. Tiili

kirjaaja neljännen jaoston puheenjohtaja